

Eksport, der ikke krydser grænsen, og lønsom

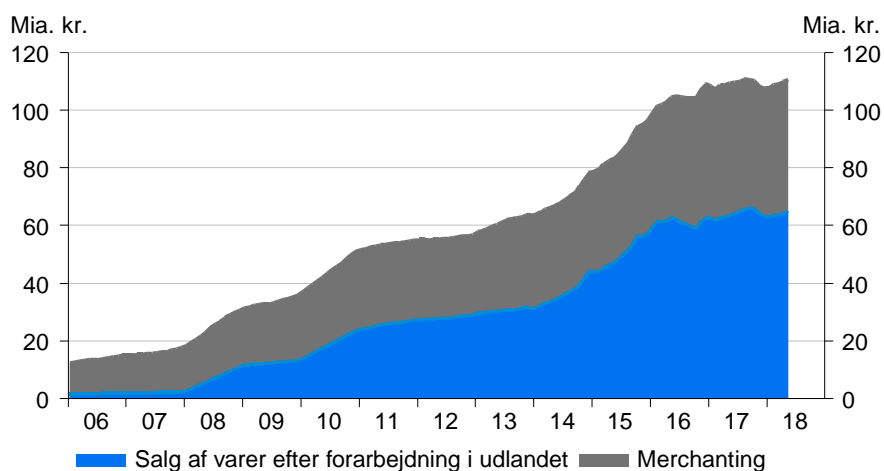
Udenlandsk produktion har traditionelt ikke påvirket den danske produktivitet. Overskuddet fra sådan produktion hjemtages som en kapitaloverførsel. Siden 2005 har vi oplevet betydelig vækst i eksport, der ikke krydser grænsen. En eksport, der påvirker produktiviteten væsentligt.

Voldsom vækst i eksport, der ikke krydser grænsen

Vi har de senere år set en kolossal vækst i varer solgt fra Danmark, som aldrig har befundet sig i Danmark. Vi har altid i et vist omfang set noget sådant, men det har været næsten uden betydning. De senere år har vi dog pludselig set virksomheder, hvis hele forretningsgrundlag er design og salg, mens al produktion og distribution foregår uden for landets grænser. Vi eksporterer i dag varer for 110 mia.

Vareeksport, som ikke krydser grænsen

Sum over tolv måneder

Kilde: Danmarks Statistik

kr. om året, som ikke er produceret herhjemme og aldrig har befundet sig i Danmark¹. Det er det tidobbelte af salget i 2005.

Traditionel udflytning af produktion - og salg

Traditionelt har det altid været afsætningen på de internationale markeder, der har været virksomhedernes hovedudfordring i forbindelse med international aktivitet. Mange virksomheder har derfor oprettet udenlandske salgsselskaber for at komme ind på nye markeder. Disse salgsselskaber har evt. fået opbakning af et lokalt produktionsselskab og lokal distribution.

Danske virksomheder har således ganske mange datterselskaber i udlandet. Hovedparten af disse datterselskaber står dog selv for salget, hvorfor der ikke er nogen løbende betalinger til Danmark. De danske ejere får typisk del i overskuddet i form af kapitaloverførsler.

Når salget bliver i Danmark påvirkes produktiviteten

Helt anderledes forholder det sig med danske selskaber, der sælger varer i udlandet, som er produceret i udlandet – men hvor salget faktureres i Danmark. Her bliver der faktureret værditilvækst til Danmark, som er forskellen mellem salgsprisen og den udenlandske indkøbspris.

Dansk produktivitet måles som dansk værditilvækst per time erlagt i Danmark

Hvis den værditilvækst, der registreres, svarer til en normal salgssavance, vil dette ikke have den store betydning for dansk produktivitet, sammenlignet med en situation, hvor varen var produceret i Danmark. Hvis avancen er langt større end en normal salgssavance, vil det dog i høj grad påvirke produktiviteten. Hvis varen, med den meget høje avance, blev produceret i Danmark, ville avancen blive fordelt på arbejdstimer i både produktion samt salg og udvikling. Med udenlandsk produktion bliver avancen kun fordelt på timerne medgået til salg og udvikling, hvorfor produktiviteten bliver væsentligt højere.

Virksomheden betaler løn til udenlandsk ansatte, men dette indregnes ikke i dansk lønsum

Med andre ord, hvis en eksportvirksomhed med en høj avance flytter produktion og lager ud af landet, mens salget forbliver i Danmark, vil man måle en stor produktivitetstilvækst i Danmark, selv om ingen medarbejdere og virksomheden som helhed er blevet mere produktive². Det vil også blive målt som et fald i lønkvoten (lønnens andel af værditilvæksten) i Danmark, uanset om virksomhedens samlede lønkvote er uændret. Den danske lønkvote indregner kun lønninger betalt i Danmark og ikke lønninger til produktions- og lagermedarbejdere i udlandet.

---

¹ Merchanting betyder salg af handelsvarer. Dvs. salg af varer i udlandet, der er købt i udlandet. Vi har i 2017 en handelsavance på 44 mia. kr. fra sådan aktivitet.

² Danmark er dog blevet mere produktiv forstået på den måde, at der nu kan skabes en højere dansk værditilvækst med den samme mængde dansk arbejdskraft.

Værditilvækst på 86 mia. kr. fra varer, der ikke krydser grænsen

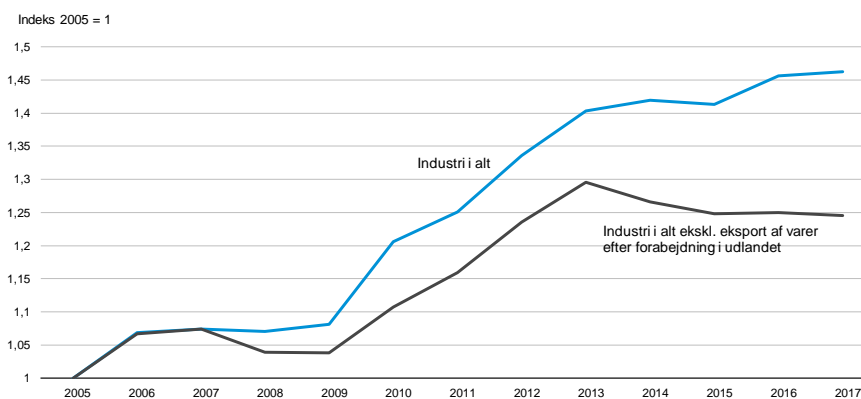
Eksport, der ikke krydser grænsen, udgør som nævnt knap 110 mia. kr. i 2017. Heraf er de 66 mia. kr. indtægter fra eksport af varer solgt efter forarbejdning i udlandet. Der er dog omkostninger forbundet med denne forarbejdning, hvorfor værditilvæksten ved dette salg kan opgøres til 42 mia. kr. Værditilvæksten ved merchanting er på 44 mia. kr. Vi måler således en dansk værditilvækst på samlet set 86 mia. kr. stammende fra varer produceret i udlandet og solgt til udlandet. Det svarer til 4,5 pct. af al dansk bruttoværditilvækst.

Betydning for industriens lønkvote

Danmarks Statistik har opgjort betydningen af varer solgt i udlandet efter forarbejdning i udlandet for produktiviteten i industrien.³ Heraf fremgår det, at produktiviteten i industrien ville være steget med 1,4 procentpoint mindre om året fra 2005 til 2017, hvis der ikke havde været vækst i varer solgt i udlandet efter forarbejdning i udlandet. Den årlige produktivitetsvækst i industrien er således opgjort til 3,2 pct. fra 2005 til 2017, men eksklusiv eksport af varer efter forarbejdning i udlandet er væksten kun 1,8 pct. Og siden 2013 er produktiviteten faktisk faldet.

Industriens produktivitet

Bruttoværditilvækst i kædede priser per arbejdstime

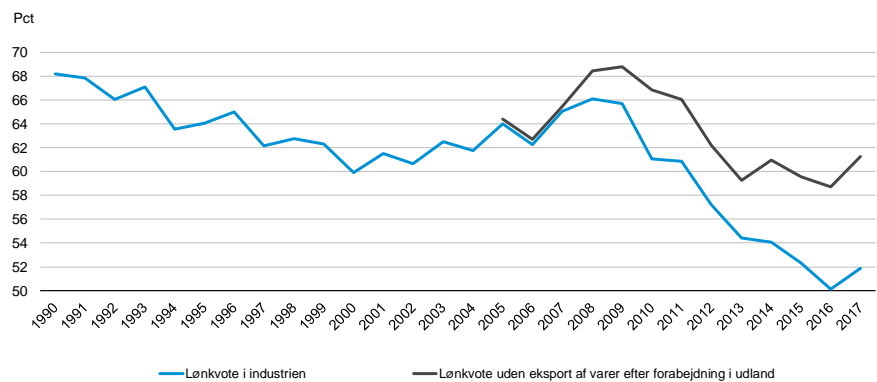
Kilde: Danmarks Statistik

³ Se: "Dansk BNP påvirkes af produktion i udlandet" på <https://dst.dk/Site/Dst/Udgivelser/nyt/GetAnalyse.aspx?cid=31374>. Varer solgt i udlandet efter forarbejdning i udlandet udgør hovedparten af varerne, der ikke passerer grænsen. Det tegner sig dog kun for halvdelen af værditilvæksten, fra varer der ikke krydser grænsen. Merchanting er dog i fuldt omfang henført til handelserhvervet, hvorfor alt det, der vedrører industrien, er medtaget.

Lønkvoten i industrien ville være faldet med knap 10 procentpoint mindre i samme periode. Langt hovedparten af faldet i lønkvoten i industrien skyldes dermed den stærke vækst i salg af varer forarbejdet i udlandet. Fra 2005 til 2017 falder lønkvoten kun med 3 procentpoint, når der korrigeres for eksport af varer efter forarbejdning i udlandet.

Industriens lønkvote

Med og uden eksport af varer efter forarbejdning i udlandet

Anm.
Kilde: Danmarks Statistik

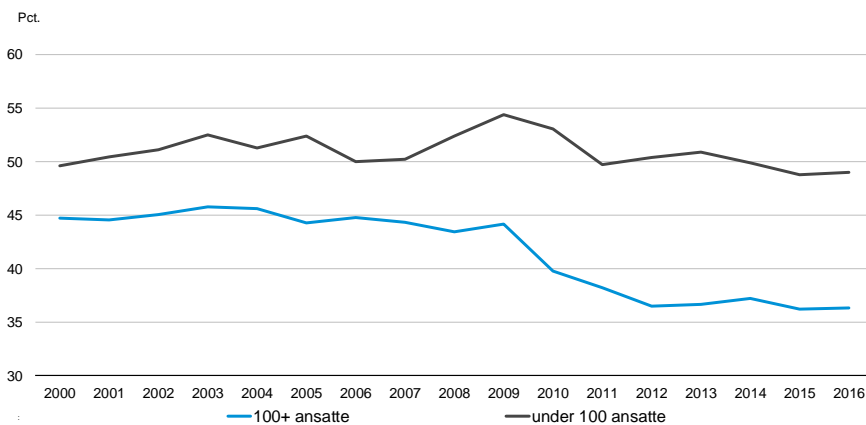
Ud over opgørelsen fra DST findes der indtil videre ikke data, der direkte beskriver sammenhængen mellem varer, der ikke krydser grænsen, og forskellige mål for produktivitet. DST oplyser dog, at salg af varer efter forarbejdning i udlandet alene vedrører de større virksomheder.

Det er kun i de større virksomheder, der er tale om et fald i lønkvoten

Ifølge regnskabsstatistikken kan det store fald i lønkvoten stort set alene henføres til de større virksomheder, hvor virksomhederne kan størrelsesfordeles. Her fremgår det, at lønkvoten for virksomheder med under 100 ansatte toppede i 2009, men ellers har ligget ganske stabil. For virksomheder med over 100 ansatte udviser lønkvoten derimod en klart faldende tendens siden 2009.

Lønkvote i industrien

Fordelt på virksomhedsstørrelse

Kilde: Danmarks Statistik